

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 15. septembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 106.

»Ljubljana v jeseni«.

V soboto se otvori v Ljubljani pod motom »Ljubljana v jeseni« velika pokrajinska razstava, ki jo prireja uprava Ljubljanskega velikega sejma. Razstava obeta po raznovrstnosti zastopanih panog, dovršenosti in redkosti razstavljenega blaga in izredno uspeli celokupni organizaciji, se razviti v najinteresantnejšo gospodarsko prireditev.

Veščemu in spretnemu vodstvu našega sejma se je posrečilo pridobiti za razstavo najlepše in najzanimivejše iz vseh panog našega gospodarstva, tako da bo nudila ta prireditev živo sliko slovenskega dela, truda in marljivosti, zaokroženo sliko celokupnega slovenskega gospodarstva.

Veliko zanimanje vlada že sedaj za sadjarsko razstavo, kojoj priredi Sadjarsko in vrtnarsko društvo. Nič manj ne obeta zelenjadna, mlekarstva, čebelarstva in razstava konj. Zadnjo razstavo sadja je priredil velesejem pred tremi leti. Sadje je bilo tedaj tako izbrano in poceni, da se je že prva dva dni prodalo 10 vagonov in ni bilo pozneje sploh ničesar več na razpolago. Tudi letos bo razstavljeno in na prodaj najrazličnejše sadje v ameriških zabojih po 25 kg.

Posebno pohvalo zasluži uprava velesejma za to, ker se ji je posrečilo organizirati gledališko razstavo. Pri organizaciji te razstave sodelujejo na-

ši najbolj priznani umetniki in bo ta razstava nudila zanimiv del razvoja slovenske gledališke umetnosti.

Z razstavo je združen tudi praznik slovenske narodne noše. Tudi ta praznik bo neka posebnost, ki jo doslej še nismo videli. Nad 400 noš je prijavljenih in revija, ki se bo vršila v nedeljo, dne 18. t. m. popoldne, obeta biti imponantna manifestacija slovenske narodne noše.

Da si upamo v najhujših časih, ko ječi pod pezo davčnih in drugih dajatev vse od nekdanj bogatega tovarnarja do najrevnejšega kajžarja, prireditelji take manifestacije, že to dejstvo samo po sebi je najlepši dokaz naše železne energije, naše volje do gospodarskega življenja, do razmaha in procvita. Naj bo ta manifestacija tudi širšemu svetu, zlasti onim, ki nas še ne poznajo, ali nas nočejo poznati, živ dokaz za to, da tudi v najtežjih razmerah ne obupamo, da je v nas železna volja, žilavost, ki se zlahka ne da premagati. Cela prireditev naj bi merodajnim faktorjem dokazala, da je Sloveniji že od narave namenjena odlična naloga v gospodarskem življenju in da bi vsaka ovira pri našem delu, zavirala naraven razvoj ne samo gospodarskega organizma Slovenije, ampak tudi organizma cele države!

K otvoritvi želimo, da bi ta lepa gospodarska prireditev kar najbolje uspela!

Ne zlorablajte zaupanja pri kreditih!

Skoraj dnevno čujemo od te ali one strani pritožbe proti težavam, ki jih povzroča razvoju gospodarskega življenja netočnost pri plačevanju prevzetih obveznosti. Tožijo vsi trgovci, detajlisti kot grostisti, tožijo obrtniki in industrialci. Vse pritožbe izvenevajo v refren, da odjemalci zaostajajo ali sploh izostajajo s plačili.

V zadnjih časih se je že preveč razpasla navada dolgega kreditiranja. Niti po preteku določenega plačilnega roka ne pride upnik do svojega plačila. Pogosto so tudi, zlasti pri večjih zneskih, opomini brezuspešni. Dolžniki običajno odgovarjajo, da nekaj že plačajo, vraga pa da ne morejo, vsaj takoj ne. Dogajajo se pa tudi primeri, da odgovori dolžnik že na prvi opomin, da plača samo del dolga, in če upnik s tem ne bi bil zadovoljen, da sploh ne plača ničesar. Posledica tega ravnanja dolžnikov se kaže v tem, da tudi upniki s svoje strani ne morejo izpolnjevati svojih obveznosti, da povzročajo tako eden drugemu težave in da nastanejo tako nerednosti, ki povzročajo prevečkrat prave katastrofe. Zato bi moral vsak smotren gospodar držati se načela, da zaupanja pri kreditih ni nikdar zlorabiti.

Konjunktura na Nemškem.

Nemška Disconto - družba je v svojem zadnjem mesečnem poročilu glede gospodarskega položaja na Nemškem dosti bolj oprezna kot sta bili dve drugi velebanki. Nemška javnost razpravlja zmeraj bolj živahno o nadaljnjem razvoju konjunkturalne in o pomenu posameznih konjunkturalnih znakov. Razvoj je treba tem opreznije

presojati, ker gonilne sile dosedanjega dvigovanja ne nudijo nobenega jamstva za njegovo daljšo trajnost. V čisto notranjem značaju konjunkturalne se je doslej le malo spremenilo. Ker se je pa notranji trg v zadnjem času zalagal mesece in mesece, bo te konjunkturalne seveda enkrat konec. Morda je dosežena že nekakšna nasičenost. V tekstilni industriji, ki ima sicer še za mesec naprej dosti naročil, je višek prekoračen; to se zrcali v manjšem dohajanju novih naročil. Ta industrija bo morala zavoziti v normalno smer in se bo morala predvsem baviti z eksportom. Če se bo domači trg zožil in se bo pojavila nekakšna prisiljenost za eksport, je treba to v marsikakšnem oziru samo pozdraviti. To velja tudi za celo vrsto drugih industrij. Bodoči razvoj kaže precej znakov nevarnosti, vendar bo mogoče nevarnostim se izogniti in se ni treba vsake malenkosti takoj ustrašiti. Prihajajoči potek konjunkturalne bo ali ta, da se bo krivulja razvoja obrnila navzdol ali pa da se bo spremenila v ravno črto iste višine. Druge možnosti bi se morali prav posebno veseliti.

DAVČNE OLAJŠAVE ZA NOVE HIŠE V LJUBLJANI.

Da se po možnosti pospeši stavbna podjetnost in s tem ublaži stanovanjska beda, je odredil vladni komisar mestne občine ljubljanske v skladu s predlogom Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se za nove zgradbe (nadzidke, prizidke itd.), ki so se pričele graditi v letu 1927 ali pozneje in ki so po zakonu proste državnega davka, tudi občinska doklada ne predpisuje. Ta oprostitve velja za enkrat do dne 31. decembra 1931.

Kupna moč denarja v posameznih državah.

Iz buletina mednarodnega delovnega urada v Ženevi posnemamo zanimive podatke o kupni moči denarja v posameznih državah, oz. v glavnih mestih držav.

Če bi bil denar povsod enak in bi v Londonu, da se preživiš — recimo — tekom enega tedna porabil 100 enot denarja, bi v drugih mestih ravno tako živel, če bi potrošil: v Parizu (Francija) 93, v Berlinu (Nemčija) 102, na Dunaju (Avstrija) 105, v Rimu 104, v Amsterdamu (Nizozemska) 82, v Bruslju (Belgija) 70, v Stockholmu (Švedska) 105, v Varšavi (Poljska) 82, v Pragi (Čehoslovaška) 82, v Rigi (Lotvinska) 76, v Ottavi (Kanada) 107, v Filadelfiji (Združene države Severne Amerike) pa 133 enot denarja.

Iz teh podatkov je razvidno, da je kupna moč denarja, sorazmerno seveda, najmanjša v Združenih državah, kjer je torej največja draginja. Najbolj po ceni pa človek izhaja v Belgiji in v nekaterih državah osrednje Evrope.

Kaj je z Jugoslavijo? Saj je tudi naša država zastopana v mednarodnem uradu dela; zakaj se naših števil ne beleži? Mar smo tam le za paradi?

DOHODKI DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE.

Poljedelsko ministrstvo je sporazumno s trgovskim sklenilo razdeliti čisti dobiček zadnjega žrebanja državne razredne loterije. Večja vsota tega dobička bo določena v podporo siromašnim kmetom in obrtnikom.

Kakor znano se deli čisti dobiček državne razredne loterije po vsakem kolu, t. j. dvakrat na leto. Obrtniki Slovenije so tej podpori le redko in če, pa z jako skromnimi vsotami deležni. Dobro bi bilo, če bi se naši gospodje v Beogradu zanimali tudi za ta fond, zlasti za način, kako se delijo podpore!

DEFLACIJSKA KRIZA V ITALIJI.

Iz Milana poročajo uglednemu nemškemu listu: Gospodarska kriza v Italiji, ki se je pričela z začetkom deflacije v lanskem jeseni in ki se kljub vsem nasprotnim vestem strogo cenzuriranega časopisa vsak dan bolj širi, je izražena v prvi vrsti v izrednem naraščanju konkurzov in v velikem dvigu brezposelnosti. Gre za nekakšno »čistilno krizo«, ki ima svoj izvor v valutni politiki in ki je akcentirana zlasti po hitrem nadvrednotenju lire. Nikdar prej še ni prišel čez Italijo tak val konkurzov kot v zadnjih mesecih. Po najnovejšem izkazu trgovske zbornice v Milanu je število konkurzov in meničnih protestov v tekočem letu naraslo na naravnost strašljiv način. Sedanje stanje izkazuje povprečno 1000 konkurzov na mesec. — Primerjajmo s tem poročilom pisanje Agenzie Volta, ki smo ga priobčili v številki 103 našega lista.

KONFERENCA ZA DIREKTNI PROMET MED POLJSKO IN ČEŠKOSLOVAŠKO TER JADRANOM.

V soboto se je pričela v Varšavi konferenca, ki se bavi v vprašanju direktnega prometa med Poljsko, Češkoslovaško in Jadrantom. Na tej konferenci sodelujejo poleg delegatov Poljske in Češkoslovaške tudi delegati Jugoslavije, Avstrije in Madjarske.

Temeljna načela novega obrtnega zakona.

(Referat g. Krpana, načelnika ministrstva trgovine in industrije, na konferenci zbornice v Splitu 1927.)

(Konec.)

Reševanje sporov iz delovnega razmerja.

Vsi naši obrtni zakoni vsebujejo tudi specialne predpise o reševanju sporov med delodajalcem in pomožnim osebjem, ki nastanejo iz delovnega razmerja. Zakonodavci so imeli tu pred seboj cilj, da pospešijo reševanje takih sporov v interesu predvsem obrtnih uslužbencev.

Eden zastarelih načinov reševanja tega vprašanja, ki ga srečamo še v zakonskem članku XVII iz leta 1884, je poveritev teh sporov pristojnosti administrativnih oblasti prve stopnje, ki razsojajo brez priziva na višjo instanco. Nezadovoljna stranka se more obrniti v določenem roku s svojo zahtevo na redno sodišče. To pa ne zadržuje izvršitve razsodbe administrativne oblasti.

Zakon o radnjama predvideva za reševanje takih sporov »sud dobrih ljudi«. Člani suda dobrih ljudi se postavljajo tako, da volijo po enega iz svoje srede delodajalci, po enega pa uslužbenci (delavci) po strokah, ki jih določa zakon. Sud dobrih ljudi odloča v kolegiju treh članov, od katerih je eden iz vrste delodajalcev, drugi iz vrste delojemalcev, dočim je tretji predsednik, katerega izbereta ta dva iz kroga neprizadetih meščanov. Sudovi dobrih ljudi se ustanavljajo po občinah, stroške, nosijo občine, njihova pristojnost pa je omejena z vrednostjo spornega predmeta.

Za Slovenijo in Dalmacijo velja zakon o obrtnih sodiščih z dne 27. XI. 1898. Ta zakon predvideva za reševanje takih sporov obrtna sodišča. Kjer takega obrtnega sodišča ni, spadajo spori te vrste pred redna civilna sodišča (okrajno sodišče). Obrtna sodišča se ustanavljajo z naredbo ministrstva pravde. Obstoje iz najmanj deset članov, od katerih volijo polovico delodajalci in polovico delojemalci na način, kakor ga predpisuje zakon. Predsednika sodišča in njegovega namestnika imenuje minister pravde, morata pa biti kvalificirana sodnika. Obrtno sodišče je pristojno za reševanje sporov brez ozira na njihovo vrednost. Priziv pa ni dopusten le v primeru, da vrednost spora ne presega določeno vsoto. Prizivna in kasacijska instanca so redna kolegijalna sodišča prve stopnje. Vse stroške sodišča nosi država.

Moje mnenje je, da bi bilo ustanavljanje obrtnih sodišč po zadnjem navedenem sistemu v naših prilikah jako težko, ako ne nemogoče. Kot primer, za težkoče, na katere zadene ustanavljanje takih sodišč, navajam, da do ustanovitve takih sodišč v Dalmaciji sploh ni nikdar prišlo, četudi spada v področje istega zakona, kakor Slovenija. A če tudi bi se ta sodišča pri nas ustanovila, bi bilo treba, da se določijo zanje velika teritorialna področja. Za dosego ciljev, za katere gre v prvi vrsti pri instituciji tega specialnega sredstva, ni dovolj samo to, da ta sodišča obstojajo, temveč da bodo pri-

Trgovci in nameščenci, pristopajte Trgovskemu dobrodelnemu društvu „Pomoč“ v Ljubljani!

Informacije in vpis pri Gremiju trgovcev.

stopna onim, ki jih potrebujejo. Zato sem mnenja, da bi bilo za naše razmere najumestnejše, da ostanemo pri instituciji »suda dobrih ljudi« iz zakona o radnjama, ki je v mnogem slična francoskim »Conseilles des prudhommes«. Treba bi jo le nekoliko predelati in prilagoditi razmeram v drugih področjih države.

Pripombe o detajlnih vprašanih obrtnega zakona.

Omenil sem v glavnem samo važnejše, takorekoč načelne razlike v dosedanjih zakonodaji in principe, ki naj bi se po mojem mnenju uveljavili pri izenačenju. Samo mimogrede sem se mogel dotakniti kakega detajla, kjer sem to smatral za potrebno za jasnejšo predstavbo stvari. Obstojne pa mnoge razlike tudi v detajlnih predpisih poedinih zakonodaj, ki predstavljajo za izenačenje enako močne, ako ne še večje težave. Vzemimo na primer detajlno, po sorodnosti razvrščeno listo rokodelskih obrtov v Sloveniji in povsem primitivno naštevane obrtov v zakonu o radnjama. Tudi specificiranje poedinih obrtov, kakor tudi grupiranje sorodnih, ima v zvezi z drugimi predpisi zakona svojo veliko važnost v praktičnem življenju in naravno je, da vsaka večja izprememba v tej smeri izziva trzavice in odpor pri onih, ki so se vziveli v gotove razmere. Ako omenimo še razdelitev stavbnih obrtov, kakor je urejena v zakonu z dne 26. XII. 1893 in jo primerjamo z predpisi zakona o radnjama, ki se nanašajo na te obrte, potem bo dovolj jasno predočeno, kako važno vlogo igra pri izenačenju zakonodaje tudi obdelava detajlov.

Pojem »obrta«, »zanata« in »radnje«.

Na koncu še malo, četudi nekompetentno disgresijo na polje filologije. Znano je, da rabijo nekatere naše zakonodaje za nemški pojem »Gewerbe« izraz »obrta« kakor tudi nemški »Gewerke« kakor tudi nemški »Gewerbe« označuje kot zakonski terminus tehnicus vse vire gospodarskega poklica, naj si bo trgovina, rokodelstvo (zanat) ali industrija. Poleg tega — a to je treba ugotoviti — rabi se tudi za nemški izraz »Gewerbe« ponekod mesto izraza »obrta« (»zanata«) »Handwerk«. Ne poznam izvora izraza »obrta«, a zdi se mi verjetno, da je vzet nekje iz narodne govornice in da mora stati njegov prvi pomen bližje pojmu, za katerega se uporablja v zakonu, kakor pojmu »zanata«. Vsekakor prevladuje danes ta pomen v področju, kjer se uporablja ta izraz.

Izraz »radnja« daje v svojem prvem pomenu pojem kraja, lokala, v katerem se kak obrt izvršuje, v istem smislu, kakor tudi izraz »dućan« ter od-

govarja nemškemu »Betriebsstätte« ali francoskemu »Etablissement«. To se najbolj spozna po tem, ker se za obrte, ki se ne izvršujejo na določenem kraju ali v lokalu, ne more rabiti izraz »radnja«. Nikdo n. pr. ne bo rekel »zidarska radnja«. Zato ne bo izraz »radnja« nikdar izžval pojma, ki bi bil ekvivalenten nemškemu izrazu »Gewerbe«. Izhajajoč s stališča, da moramo izbirati za zakonsko terminologijo izraze, ki najbolj odgovarjajo utrjenim pravnim pojmom, brez ozira na to, da-li se v običajnem življenju rabijo tudi v drugem pomenu, mislim, da bi bilo najbolje, da se vzame za »Gewerbe« izraz »obrta«, za »Handwerk« izraz »zanat«, a za »Betriebsstätte« izraz »radnja«.

Razvoj avtomobilizma na češkoslovaškem.

V Pragi se je otvoril dne 3. septembra t. l. XIX. mednarodni autosalon t. j. razstava avtomobilov. Razstave se je udeležilo mnogo inozemskih avtomobilnih tovarn, a tudi domače tovarne so bile dobro zastopane in njihovi izdelki so vzbudili med obiskovalci veliko pozornost. Češkoslovaška avtomobilna industrija se je v zadnjem času zelo dobro razvila in temu primerno se je na Češkoslovaškem razvil tudi avtomobilizem in motociklizem. Ta razvoj je posebno lepo razviden iz neke statistike, ki je bila pred kratkim objavljena. Glasom te statistike se je število motornih koles na Češkoslovaškem v zadnjih letih popetorilo. Leta 1922 je bila na Češkoslovaškem okoli 10 tisoč motornih koles, v oktobru leta 1926 jih je bilo že 39 tisoč, a sedaj se suče njih število že okoli 50 tisoč.

Iz tega sledi, da pride sedaj na Češkoslovaškem na 270 prebivalcev povprečno eno motorno kolo. Po številu avtomobilov stoji na prvem mestu severno - češka industrijska mesta, a njim sledijo svetovno znana kopališča kakor Karlovy Vary, Marijanske Lazne in druga.

Letošnja razstava karakterizira veliko povpraševanje po izdelkih domače industrije. Prodaja avtomobilov in motornih koles domačega izdelka je tako velika, da so zaloge glavnih češkoslovaških tovarn avtomobilov že popolnoma razprodane. Zlasti veliko je povpraševanje po malih avtomobilih znamke »Tatra« in »Praga«. Tovarna Praga je objavila, da bo v kratkem spravila v promet nov tip avtomobila, ki ga bodo izdelovali v novih preurejenih delavnicah v Pragi. Vzorec tega avtomobila je že razstavljen v salonu.

Angleži o vojnih dolgovih Jugoslavije in o Jugoslaviji kot činitelju miru v Srednji Evropi.

Mesečni pregled za Srednjo Evropo, ki ga objavlja Anglo - International Bank Ltd. v Londonu, priobčuje v svoji avgustovi številki na uvodnem mestu, torej kot dogodek prvovrstnega finančnega in gospodarskega pomena, članek z naslovom: »Ureditve jugoslovanskih vojnih dolgov«. Če pomislimo, da je imenovana banka na eni strani v zvezi z Angleško banko, na drugi strani pa z angl. trgovskih ministrstvom, lahko rečemo, da je ta članek o ureditvi jgs. vojnih dolgov nekakšno poluradno poročilo. Za Jugoslavijo je pa ta članek še prav posebne važnosti zato, ker nas slika pred vsem svetom v prav dobri luči. Članek obsega dve polni strani revije Monthly Revue of Central Europe (Monthly = monatljch = mesečni) in ga podajamo v izveščku:

9. avgusta podpisani dogovor med Vel. Britanijo in Jugoslavijo o ureditvi jgs. voj. dolgov pomeni velik napredek v zgodovini razmerja med tema dvema državama. Po tem dogovoru se bo odplačal jgs. vojni dolg, ki znaša ca 25.500.000 funtov, v 62 letih, po sledečih zneskih: l. 1927 150.000 funtov, l. 1928 200.000 funtov, l. 1929 250.000 funtov, l. 1930 do vključno l. 1935 po 300.000 funtov na leto, l. 1936 do vključno l. 1939 po 350.000 funtov na leto, l. 1940 in l. 1941 po 400 tisoč funtov, l. 1941 do vključno l. 1988 po 600.000 funtov na leto.

Obenem pa so se dogovorili tudi o ureditvi dolgov za podporo vojnih poškodancev, ki so nastali iz dajatve živil itd. za jgs. prebivalstvo, zlasti v Srbiji, in ki znašajo 2.068.843 funtov. Ta dolg se bo odplačal v 18 letih s 5 odstotnim obrestovanjem.

Čeprav je znesek vseh teh dolgov relativno majhen, se mora rešitev tega vprašanja, ki je skoz leta oviralo razvoj gospodarskega in finančnega razmerja med obema državama, označiti kot izredno ugodna. Britanski narod bo zagotovo, da se je uredil tudi zadnji vojni dolg, razen ruskega. Jugoslavlani pa morajo biti zadovoljni, ker so dosegli nad pričakovanje ugodno rešitev tega vprašanja in ker je bila s tem odstranjena ena od ovir, ki je povzročila veliko prerekanja med Londonom in Belgradom.

Ni nobena skrivnost več, da je zavlavljevanje ureditve tega neprijetnega problema škodovalo jugoslov. kreditu in da se je londonski trg branil dovoljevanju posojila Jugoslaviji.

Priznati moramo, kakor poudarjajo »Times«, da je treba iskati vzrok tega zavlavljevanja v strašnih posledicah vojske. Nobena dežela ni bila v vojski tako

opustošena in ni utrpela tolikih nenadomestljivih človeških žrtv kot Srbija. Heroizem srbskega naroda v vojski je brez primere. Danes imajo Jugoslavlani občutek, da njih zaslug v svetovni vojski Vel. Britanija ne ceni zadosti visoko. To mnenje je pač napačno, a lahko razumljivo. Res je, da Anglež novi zemljevid Srednje Evrope in Balkana povprečno prav malo pozna in da si ni svest velikih težav novega kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v prvih letih po vojski; kajti poleg Srbije so trpele tudi pokrajine nekdanje monarhije po njenem razpadu v novi splošni finančni in gospodarski zmed. Zelo verjetno je, da bi bil dal London Jugoslovonom svoj svet in svojo finančno pomoč že prej na razpolago, če bi bili takoj po vojski uredili svoj dolg. Ta svet in ta finančna pomoč sta Jugoslovonom danes na razpolago.

Zdi se, da manjka Jugoslovonom finančnih strokovnjakov in da ne znajo ceniti dejstva, da dobiva nova država kredite na denarnih trgih v Londonu in v New Yorku. Jugoslavlani so z gigantskim naporom hoteli konsolidirati najprvo notranji položaj, namesto, da bi takoj uredili svoje dolgeve.

Mogoče je, da ravno ta prizadevanja niso našla v Veliki Britaniji pravega razumevanja. Iz lahko umljivih vzrokov je posvetilo britansko časopisje Jugoslaviji le malo pazljivosti. Od časa do časa priobčeni članki so se tikali večinoma sporov med Srbi in Hrvati in prav pogosto tudi strankarskih prepričev v političnem življenju Jugoslavije. Posledica je bila, da solidni v teh letih doseženi napredek ni prišel prav do veljave.

Poudarjati moramo, da kaže administracija nove države mnogo slabosti. Inozemci morajo zgubiti vero v stabilnost države, če vidijo trajne in številne spremembe v vladi. Dalje je treba poudariti tudi razliko v veri in mentaliteti Srbov, Hrvatov in Slovencev, nato pomanjkanje strokovnjakov, popolno pomanjkanje kakršnegakoli čuta za kompromise in slednjič dolgo pot, ki jo je treba še napraviti do polne notranje konsolidacije. Te slabosti veljajo za vse brez razlike in jih ni mogoče utajiti. Seveda jih pa vidi povprečni Anglež v slabši luči kot so. Jugoslavije ne smemo ocenjevati po zahodnoevropskem merilu. Dežela je še mlada, vse še vre, in vlada tam še zmeraj balkansko načelo, da drug drugemu kaj obesi, tako v političnem kot v gospodarskem boju. Na drugi strani je pa Jugoslavija veliko bolj kompaktna kot bi si mogli inozemci povprečno to predstavljati. Slovanska večina je ogromna in rešitev sporov med Slovani samimi je samo vprašanje časa. V tej smeri moremo zaznamovati že bistven napredek; že danes moremo govoriti o jugosl. narodu — v zahodnoevropskem smislu — kar se posebno vidi, če gre za napad od zunaj.

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

Nasprotni ekstrem bi bil ta, da bi se smelo društvo upravljati le po sklepih vseh društvenikov. Tudi to nasprotuje ravnokar obravnavanemu določilu, ki izrecno govori o društvenem vodstvu. Pojem vodstva pa predpostavlja skupino oseb, ki je manjša kakor celota vseh društvenikov.

Običajni ustroj društva je ta, da delegira občni zbor gotovo skupino oseb za vršenje vodstvenih poslov pod gotovimi pogoji in navodili. Ta skupina je potem za izvrševanje teh navodil odgovorna svojim pooblastilcem, to je občenemu zboru. Ta vodilna skupina se imenuje mnogokrat društveni odbor; srbski zakon jo imenuje društveno upravo ali upravni odbor. Odbor sam si po načelu delitve dela porazdeli posamezne funkcije ter izvoli eno osebo za svojega načelnika, ki je navadno tudi načelnik društva, potem njegovega namestnika, tajnika, blagajnika, gospodarja itd.

Da se med upravno dobo delovanje lažje nadzira, se običajno izvoli na občenem zboru tudi dvoje ali več oseb, ki imajo pravico in dolžnost nadzorovati delovanje odbora,

posebno pa blagajnika, ter poskrbeti, da se morebitne zlorabe že v kali zatrejo. Ta skupina se imenuje ali nadzorni svet, nadzorni odbor ali pa tudi pregledniki računov, revizorji itd. Ker imajo revizorji dolžnost nadzirati upravo odbora, nikakor ni prikladno in tudi nelogično, da se smatrajo za članke odbora, nasprotno: oni so posebni delegati skupščine, ki ji poročajo kot njeni poverjeniki na pram odboru o njegovem delovanju. Oni so torej izven odbora, ki jim je celo podrejen, toda le glede nadzorstva in glede odprave morebitnih nedostatkov. Pravico samostojno sklepati o društvenem delovanju ali izvršiti take sklepe, nimajo.

7. V zvezi z obravnavano določbo § 4, črke e društvenega zakona je določba § 4, črke h, namreč zastopstva društva na zunaj. Tu pa gre za one društvene organe, kojih delovanje nima samo posledice za interno društveno življenje (n. pr. gospodar, arhivar itd.), ampak tudi za razmere izven ožjega društvenega kroga, torej za razmere v navadnem življenju in prometu. Gre torej za one zastopnike društev v ožjem pomenu, ki so vsled splošnega ali posebnega pooblastila upravičeni in dolžni, ustvarjati in uravnavati razmere društva z drugimi osebami, torej nedruštveniki, posebno pa z oblastvi in sicer z učinkom, da se smatra delovanje ali nehanje teh oseb, izvršeno v imenu dru-

štva kot delovanje in udejstvovanje društva samega, tako da ustvarja za društvo pravice in dolžnosti.

Katerim osebam pripadajo te reprezentativne funkcije, to mora biti v pravih določeno. Ta določba ne manjka v nobenem zakonu, ker je zelo važno. Posebno sodišča polagajo v sporih civilnopravnega značaja med društveniki in društvom, ki ne spadajo pred društveno razsodišče, posebno važnost na kolikor mogoče natančne določbe pravil v tem oziru.

Pojavlja se sedaj vprašanje, ali mora biti zastopnik društva na zunaj član društvenega vodstva? Pojasnilo nam da § 12 društvenega zakona, ki določa, da mora »društveno vodstvo svoje člane z navedbo njih bivališča in s posebno označbo onih, ki zastopajo društvo na zunaj, tekom treh dni po svoji izvolitvi oblastvu naznaniti«. Iz te določbe sledi, da morajo biti oni, ki zastopajo društvo na zunaj, člani načelstva. Nadaljno vprašanje je to, ali moreta društveno načelstvo ali društveni odbor v svoji celoti kot tak zastopati društvo na zunaj. Vprašanje je zanikati, ker morejo le fizične osebe kot take za društvo delovati in ga na zunaj zastopati.

Kadar zastopajo za to poklicani organi društva na zunaj, so upravičeni, seveda v okviru društvenih pravil in opremljeni, če treba tudi s pooblastili občenega zbora, sprejemati in pridobivati za društvo pravice,

prevzemati zanj dolžnosti, sklepati pravna opravila itd., ne da bi za to bilo potrebno pooblastilo v smislu § 1008 o. d. z. Če si društvo najame posojilo, če prodaja ali kupuje, če sprejema darila ali dedščine itd., zahtevajo sodna oblastva le potrdilo društvenega vodstva o resnični lastnosti omenjenih oseb kot zastopnikov društva na zunaj.

Osebe, ki zastopajo društvo na zunaj, napram oblastvom, niso pa zato vedno tudi nosilci morebitne odgovornosti za kazenska dejanja, ki bi se jih dolžilo društvo. Načelo kazenskega prava je, da se kaznuje vedno le ona oseba, ki je neposredno povzročila dotično kazensko dejanje. Če je torej ves društveni odbor zakrivil kazensko dejanje, ne bo morda kaznovati samo predsednika, ki zastopa društvo na zunaj, ampak vsakega člana, ki je glasoval za tak sklep. Če je to učinil občni zbor, se bodo kaznovali vsi, ki so na občenem zboru v imenu društva zakrivil tako kaznivo dejanje. Če je to učinil blagajnik, se bo poklical na odgovornost on in ne predsednik itd. Zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi ima sicer nasprotno stališče v členu 15, zadnji odstavek, ki pa nasprotuje stališču, ki ga zavzema v členu 1, 13 in 14.

(Dalje prihodnjik.)

Pri pogledu na gospodarske težkoče, ki jih je morala mlada država premagati, moramo priznati, da so dosegli Jugoslavlani na polju obnove bistvene uspehe, ki so daleko večji kot prostovoljne ali neprostovoljne napake. Z manjšimi sredstvi kot Čsl. ali Rumuniji se je Jugoslaviji posrečilo, da je stabilizirala dinar in da je spravila proračun v ravnovesje. Finančna politika Jugoslavije razodeva kljub nekaterim pogreškom skromnost, previdnost in čut odgovornosti, in te lastnosti jamčijo za dobro bodočnost države. Zadnja tri leta so izkazala kljub splošni gospodarski krizi aktivno trgovsko bilanco. Kriza je deloma posledica drastične deflacijske politike, deloma posledica visokih tarif in tudi želje po gospodarski samostojnosti, vse skupaj prokletstvo centralnoevropskega sistema. Država razpolaga z velikimi in raznovrstnimi poljedelskimi dobrinami, ima močno voljo do uspeha, narod je močan in preprost; to pa pomeni že polovično uspeha. Če se bo državi posrečilo premagati strankarske tendence, se bo blagostanje zelo dvignilo in Jugoslavija bo postala glavni činitelj miru in stabilnosti v Srednji Evropi.

Ureditve vojne dolga pomeni novo dobo v razmerju med Jugoslavijo in Anglijo. Jugoslavija potrebuje za razvoj svoje gospodarske sile inozemskega kapitala. Ker je sedaj dolg z Anglijo urejen, bi bilo samoobsebi umljivo, da se obrne Jugoslavija v svrhu dobave kreditov v London.

Uprava državnega monopola je dobila pred kratkim pooblastilo, da najame inozemsko posojilo. Dalje hočejo dobiti inozemsko posojilo tudi mnoga mesta. Sedaj ni nobenih ovir za najem takih posojil v Londonu. Bilo bi celo želeli, da obrne Anglija po ureditvi dolgov sedaj svojo pozornost na možnosti v Jugoslaviji. Ta država zasluži dosti večjo pozornost, ne samo vsled koristi, ki jih nudi, temveč ker se nahaja v coni, za evropski mir nevarni. Upamo, da se bo jugoslov. vlada odločila za stalno smernico v svoji gospodarski in finančni samostojnosti, ki je obnovi dežele potrebna. Kolikor nam je znano, take smernice še zmeraj ni. Prišel je pa čas, da se more določiti taka smernica, ki bo omogočila in zagotovila popolno stabilizacijo proračuna in valute ter normalni in sistematični razvoj državnih dohodkov. V tem oziru bi bil lahko London velika opora Jugoslaviji.

V zadnjih letih se je v stabilizaciji dosegel velik napredek potom kooperacije bank v Srednji Evropi. Koristi tega sodelovanja so sedaj tudi Jugoslaviji na razpolago in upamo, da bo znala to kooperacijo in njene koristi izkoristiti. V uvodnem članku »Times« beremo v komentarju glede ureditve vojne dolga z Jugoslavijo: »Ureditve vojne dolga je odstranila zadnje oviro do gospodarskega razvoja Jugoslavije, in če bo njen politični razum tak kot je njena vojaška moč in hrabrost, dokazana na mnogih bojiščih, potem je bodočnost Jugoslavije zagotovljena.«

(Po zagrebškem »Morgenblattu«.)

STALNA RAZSTAVA NAŠIH PRIDELKOV V SOLUNU.

Ministrstvo trgovine in industrije je prejelo od ministrstva inostranih del sledeči dopis našega generalnega konzulata v Solunu: »Tukajšnja trgovsko-industrijska zbornica SHS, ki zelo dobro napreduje in vodi tudi sporazumno z generalnim konzulatom Kraljevine SHS živahno propagando za čim večji in čim intenzivnejši razvoj trgovskih zvez med našo kraljevino in Grško, je določila večji salon svoje palače za to, da se bo moglo v njem razstaviti znatno število izvoznih predmetov naše države, da na ta način zainteresira za naš izvoz solunske trgovske kroge. Zbornica se je svoječasno na podlagi konference, ki se je o tem vršila, obrnila na naše gospodarske kroge s prošnjo, da pošljejo vzorce svojih pridelkov, toda odziv je bil sorazmerno slab.

Ker je v našem življenjskem interesu, da imamo v Grčiji kot največji konsumentski državi za naše poljedelske pridelke permanentno razstavo vseh naših izvoznih predmetov in je tudi v političnem interesu, da imamo v Solunu čimveč naših ustanov, je konzulatu čast, prositi ministrstvo trgovine in industrije, da za to zainteresira vse naše trgovske in industrijske zbornice in gospo-

darska podjetja, da v svojem lastnem interesu, kakor tudi v interesu naše države, pošljejo vzorce zbornici, ki jih bo razstavila v svojem trgovskem muzeju, kar bo istočasno najboljša reklama za posamezna podjetja. To dokazuje zlasti dejstvo, da so podjetja, ki so že poslala vzorce, tudi že dobila več naročil iz Soluna in Grške vobče.

Zato mi je čast ponovno prositi ministrstvo, da blagovoli opozoriti naše gospodarske ustanove na to permanentno razstavo, da bi mogli urediti res lep in velik muzej, ki bo delal čast gospodarstvu naše države. Ta muzej bo imel poleg gospodarskega tudi politični pomen.

Menimo, da ta akcija našega konzulata v Solunu zasluži vso pohvalo in je v interesu naših izvoznikov, da jo s svojim sodelovanjem najintenzivneje podpirajo. Informacije o tem daje tudi naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo.

* * *

VALORIZACIJA LETOŠNJEGA PRIDELKA KAVE.

O valorizacijskih namenih kavnega zava v Sao Paulo beremo, da bodo od letošnjega pridelka pridržali v zalogi ca 6 milijonov vreč kave. Angleške in ameriške banke so stavile že ponudbe glede valorizacije kave. Naložitev šestih milijonov vreč zahteva 300.000 kontov. Zaved razpolaga sedaj z 220.000 konti. Beremo, da se je dogovoril kavni zavod v Sao Paulo z zavodi v drugih brazilskih državah o skupnem postopanju.

Trgovina.

Za izvoznike salam. »Ascot Hous and Food Conserves — London« se zanima za uvoz jugoslovenske salame v London. Interesenti naj se obrnejo s ponudbami neposredno na imenovano tvrdko.

Avstralija kot izvoznica žita. Žitni pridelok v Avstraliji se za bodočo žetev, koje normalni pričetek je v decembru, dobro razvija. Uradnih poročil o obdelanem prostoru še ni, prekosil bo pa lanko že itak rekordno izmero še za 300.000 acrov. Bodočnost Avstralije kot žitnoeksportne dežele presoja izredno ugodno. Ministrski predsednik se je nedavno izrazil, da bo stopila Avstralija v doglednem času na prvo mesto onih držav, ki žito izvažajo.

Češkoslovaška trgovska bilanca prvih osmih mesecev. Po izkazu statističnega državnega urada je znašal uvoz v Češkoslovaško v avgustu 1583 1/2 mil. Kč proti 920 milijonom v lanskem avgustu. Izvoz je pa znašal 1575 milijonov, lani 1363 milijonov. V vsej dobi januar—avgust so uvozili za 10.450 milijonov Kč blaga, lani 9995, izvozili so letos za 11.759 milijonov Kč, lani za 10.605 milijonov. Torej je bilanca vseh prvih osmih mesecev letos dosti bolj ugodna kot lani. Uvoz

Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«

od 17. do 26. septembra 1927 na prostoru Ljubljanskega velesejma.

Legitimacije za obisk II. Pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« od 17. do 26. septembra 1927 so že v prodaji. Dobe se po Din 30 pri vseh večjih denarnih zavodih, županstvih, raznih društvih in v Ljubljani pri sledečih tvrdkah: Putnik, Dunajska cesta, — Josip Zidar, Dunajska cesta, — Obrtna banka, — Jugoslovenska banka, — Jadransko - podunavska banka, — Zadržna gospodarska banka, — Češka industrijska banka, — Prva hrvatska štedionica, — Ljubljanska kreditna banka, — Slavenska banka, Kreditni zavod za trgovino in obrt, — Aloma Company, — Zadržna banka, — Matelič & Co., Kongresni trg, — Brezalkoholna produkcija, Poljanski nasip, — Kmetijska družba za Slovenijo, — Komercijalna banka, — »Posredovalec« Sv. Petra cesta, — zavodi, trafike itd., ki teh legitimacij še nimajo v razpečevanju, pa jih žele proti proviziji prodajati, naj se takoj obrnejo na Urad velesejma v Ljubljani. Občinstvu priporočamo, da se po-

iz Jugoslavije v Češkoslovaško je znašal v lanskem avgustu 17,811.000 Kč, v letošnjem 55,281.000, izvoz iz Češkoslovaške v Jugoslavijo pa 79,350.000 Kč in 93,128.000 Kč; lani je bila naša bilanca v trgovini s Češkoslovaško v avgustu za 61,500.000 Kč pasivna, letos pa za 38 milijonov Kč. Na prvem mestu v zunanji trgovini Češkoslovaške je Nemčija, z 18,89% čsl. uvoza in s 23,32% čsl. izvoza. Številke za Avstrijo so 5,9 in 14,74%, za Ogrsko 5,85 in 9,33%, za Jugoslavijo 3,49 in 5,9% itd.

Pogajanja za uvoz moke iz Madžarske v Avstrijo. Ker je načrt avstrijsko-madžarskega mlinskega kartela propadel, se bodo v kratkem v Budimpešti pričela nova pogajanja, katera pa ne bodo vodili zastopniki mlinske industrije, temveč trgovinsko politični delegati. Kakor se čuje, bo Avstrija ponudila Madžarski gotovi kontingent za uvoz moke po nižjem car. tarifu. V tem primeru bi tudi Jugoslavija na podlagi klavzule o največjih ugodnostih lahko zahtevala priznanje kontingenta.

Industrija.

Poljaki in mednarodni kartel cevi. — Sredi oktobra se bodo vršila pogajanja med zastopniki mednarodnega kartela cevi in med Poljaki. Končni pristop Poljske je v najožji zvezi s pogajanja o njenem sprejemu v mednarodni jekleni kartel. 27. t. m. se bo vršila v Luksemburgu konferenca tega kartela in bodo prišli tudi Poljaki na vrsto. V pogajanjih glede pristopa angleških tovarn cevi k mednarodnemu kartelu ni bilo doslej nobenega napredka. Provizorij se nadaljuje.

Carina.

Carinski dohodki od 20. do 31. avgusta so znašali 54,159,082 Din. Od tega odpade na carinarnico v Beogradu 12,401,425, v Zagrebu 13,933,607 Din, v Novem Sadu 10,218,238, v Ljubljani 9,766,173, v Dubrovniku 3,918,454, v Skoplju 2,467,595, v Splitu 1,443,590 Din. Od 1. aprila do 31. avgusta so znašali carinski dohodki 648,322,805 Din. V proračunu je bilo določeno za ta čas 703,583,327 Din.

Denarstvo.

Povišanje glavnice Zadržne banke. Zadržna banka v Ljubljani je na izrednem občnem zboru dne 11. septembra sklenila zvišati svojo delniško glavnico od štirih milijonov na pet milijonov dinarjev. Izdala bo 10.000 delnic nom. 100 dinarjev pod sledečimi pogoji: Stari delničarji dobe na vsake tri delnice eno novo po 105 Din, vse nadaljne po 110 dinarjev. Kurz za nove delnice 112 dinarjev, ozir. za Ameriko 2 dolarja.

Borah o vojnih dolgovih. Ameriški senator Borah je zmeraj za to, da mora Evropa svoje vojne dolge plačati. Sedaj je zopet govoril v Washingtonu, in je dejal: »Evropa se je pričela proti Ameriki gospodarsko združevati. Če Zedinjene države nočejo zgubiti svoje vodilne vloge, naj se nikakor ne spustijo v kakršnakoli pogajanja glede znižanja ali črtanja vojnih dolgov.« Borah je že prej enkrat rekel, da črtanje evropskih vojnih dolgov ne pomeni nič drugega kot podpiranje in potuho evropskih ščualcev na vojsko.

služi te ugodne prilike in si nabavlja legitimacije že v predprodaji, da se ne bo treba nastavljal ob času prireditve pri sejmiskih blagajnah.

Razstava plemenskih konj v Ljubljani. Prilikom Pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« od 17. — 26. septembra t. l. se vrši v nedeljo, dne 25. septembra razstava plemenskih konj za Slovenijo. Razstava obsega zdaleka nad 100 najlepših konj, ki so porazdeljeni v sledeče skupine: toplokrvne kobile z žrebci, mrzlokrvne kobile z žrebci, plemenske toplokrvne kobile brez žrebet, tri in štiriletne toplokrvne žrebice, mrzlokrvne žrebice, dveletne toplokrvne žrebice, dveletne mrzlokrvne žrebice, enoletne toplokrvne žrebice, enoletne mrzlokrvne žrebice, toplokrvni žrebci, mrzlokrvni žrebci, gospodarski konji in državni žrebci. S permanentno legitimacijo, ki stane 30 Din, polovična vožnja in poljuben vstop v vse razstave.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča ponovno vse točilce pijač, da vložijo do 20. t. m. zanesljivo prijave radi odmere točilne takse. Prijave je vlagati pri pristojnem oddelku finančne kontrole. Načelstvo.

Gremij trgovcev v Ljubljani prosi vse one gg. trgovce, ki nameravajo posetiti Praški velesejm v času od 18. do 25. t. m., da se blagovolijo zgledati v tajništvu gremija trgovcev. Načelstvo.

Ljubljanska borza.

Tečaj 14. septembra 1927	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h gold.	22.765	22.885
Berlin 1 M	13.51	13.54
Curih 100 fr.	1094.—	1097.—
Dunaj 1 šilling	7.9925	8.0225
London 1 funt	275.85	276.65
Newyork 1 dolar	56.64	56.84
Praga 100 kron	168.05	168.85
Trst 100 lir	308.—	310.—

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Telefon št. 2666.

RAZNO.

Praški jesenski sejm. Praški jesenski sejm se otvori 18. septembra t. l. in traja do 25. septembra. Sejma se udeleži zelo mnogo razstavljalcev iz Češkoslovaške in inozemstva. Zlasti vzbuja zanimanje sijajna francoska razstava z najmodernejšimi luksuznimi predmeti. Posetniki iz Jugoslavije imajo 50% popust na jugoslovenskih in češkoslovaških železnica ter 25% na avstrijskih in madžarskih železnicah. Podrobnejše informacije dajejo češkoslovaški konzulati.

Nagrada za polet iz Evrope v Filadelfijo. List »Evening Bulletin« je določil nagrado v višini 25.000 dolarjev onemu letalcu, ki bi se mu posrečil prvi nepretrgani polet iz kateregakoli glavnega mesta v Evropi v Filadelfijo (Zed. države Sev. Amerike). Polet se mora izvršiti še v teku tega leta. Pravkar se pripravljajo nemški letalci na letalih Junkers, da polete iz Evrope v Ameriko. Po zadnjem posrečenem poskusu, ko je Junkersovo letalo doseglo rekord v trajnem poletu — vzdržalo se je v zraku nad dvainpetdeset ur — računajo nemški letalci z gotovostjo, da si pribore prej omenjeno nagrado.

Češkoslovaška Zemská banka. Vloge te banke so presegle v preteklem letu tretjo milijardo in so se dvignile napram letu 1925 za 878 milijonov Kč. Vlagatelj je bilo na koncu leta 1926 38.625, vlog 3 milijarde in 16 milijonov Kč. Krediti in predujmi so se zvišali lani za 197 1/2 mil. in so znašali na koncu leta 733 mil. Kč. Banki v shrambo in upravo izročene vrednostne listine so se dvignile za 570 mil. Kč in so dosegle ogromno vsoto 7279 mil. Kč. Poleg drugega upravlja banka za 600 mil. Kč posojila na moko. Občinski kreditov so dali lani za 132 1/2 mil. Kč, melioracijskih za 2 1/2 mil., železniške obligacije so znašale na koncu leta 117 1/2 mil., stavbno gibanje je podprla banka s 94 milijoni, pri njej se je podpisalo za 814 mil. Kč konsolidacijskega posojila itd. Čistega dobička je bilo lani 916.000 Kč, rezervni skladi so dosegli 91 milijonov Kč.

Gospodarske vesti. Za dobo od 1. oktobra 1927 do 30. septembra 1928 so določili na Poljskem za porabo ljudstva kot provizorični kontingent 3 milijone met. stotov belega sladkorja in 300.000 stotov kot zalogo. — Na Poljskem se je pričel hud boj za ceno premoga. Lastniki premogovnikov zahtevajo, naj se sestavi posebna komisija, ki bo ugotovila stroške producentov in ki bi po njih mnenju odobrila nameravano zvišanje cen. — Na borzo v New Yorku vpeljujejo nove evropske dividendne delnice, poleg holandskih vrednot zlasti delnice nemških industrijskih podjetij. — Upravni svet poljske Narodno - gospodarske banke je sklenil zvišanje glavnice za 25 milijonov zlatov. — Nemška banka je najela posojilo v znesku 25 milijonov dolarjev za podporo srednje industrije. — Bolgarska Narodna banka je izkazala z 31. avgustom zopetni dvig kovinskega kritja za 4.1% na 31.10%. Devizne zaloge so znašale 515 mil. levov, državni dolg 4562 mil. levov, obtok bankovcev 4086 mil. levov, debitorji 1141 mil., dolgoročna posojila 374 mil. levov. — Neka dunajska importna vinska tvrdka je predlagala bolgarski vladi, da prevzame vinski eksport iz Bolgarije. Min. preds. Ljapčev se s tem vprašanjem sam bavi. — Državni dohodki Rumunije od 1. januarja do 31. julija so nesli 17.817 milijonov lejev napram 14.910.600.000 v lanskem letu. Dohodki so višji kot lanski, a manjši kot preračunjeni. — V rumunskem delu Banata pridelujejo riž že na več sto hektarih in ga bodo začeli pridelovati tudi v Vlaški. Na oralo ga pride 1800 kg, na ha 3500 kg, čisti dobiček pri oralu 25.970 lejev. — Tekom prvih 8 mesecev se je izvršilo na Angleškem za 196.750.000 funtov novih industrijskih investicij. — Pomankanje kristalnega sladkorja na Ruskem je prisililo sladkorni sindikat, da je s sladkorno kampanjo že pričel in da bo prišel na koncu septembra že novi sladkor na trg. Pričakujejo, da bodo napravili nad 11 milijonov met. stotov sladkorja. — Novosadska trgovska zbornica ceni količino za izvoz razpoložljivega hmelja na 21.000 met. stotov; boljših in srednjih vrst je trikrat po 5000 kg, slabega blaga pa 6000 kg. — Cinični finančniki označajo novo dobo v angleškem gospodarstvu kot »razprodajo Anglije«. — Bolgarski pridelek koruze je v začetku obetav, da bo bistveno prekoračil lanski pridelek, ki je znašal 7.400.000 met. stotov. Vsled trajne suše v zvezi s skoraj tropično vročino je pa pridelek zelo trpel in računijo v nekaterih okrajih s komaj 20 do 40 odstotka lanskega pridelka; zato na izvoz letošnje koruze najbrž ni misliti. — Bolgarska ladijska in lokomotivna tovarna je zgradila za pristanišče Varna nov plavajoč dok z nosilno zmoglostjo 6000 ton. Dok bo v kratkem pričel z delom. — S 1. oktobrom stopi v Avstriji v veljavo zakon o provizoričnem starostnem zavarovanju. Vsi brezposelni delavci, ki dobivajo podporo in ki bodo stari tedaj nad 60 let, bodo začeli dobivati starostno rento. Ta renta znaša dve tretjini ubožnostne podpore in je renta do konca življenja. — Tekstilna industrija v Lodžu hoče najeti posojilo 5 milijonov dolarjev, da razširi svoje obrate itd. — Morskemu vozninskemu trgu se prav dobro godi; zlasti žitni trgi povprašujejo izredno živahno po tonaži. V enem samem tednu so napravili prekomorski zahodnoevropski trgi zaključke za 70 parnikov. — Donavska parobrodna družba hoče zgraditi v svojem pečujemskem premogovnem

okraju lastno tovarno cementa. — Poljski časopisi poročajo o odkritju fosforitovega skladišča pri Rahovu v izmeri sedmih kvadratnih kilometrov. Vsebinsko cenijo na 200 milijonov ton. Kemično-poljedelski zavod v Krakovu je skladišče preiskal in je prišel do ugodnih zaključkov. Ze letos mislijo na produkcijo 8000 ton, s čimer bi seveda cene fosfora na Poljskem padle. — Ogrski finančni minister hoče, kakor beremo, zvišati kontingent špirta od 240.000 na 360.000 hl. To izdatno zvišanje kontingenta je posledica večjega prirastka v inozemski prodaji. — Podružnica Stinnesova v Ameriki je dosegla za poslovno leto 1926, ki je trajalo samo 6 mesecev, skoraj dva milijona dolarjev čistega dobička. Od 25 milijonov dolarjev, ki jih je podružnica najela ob njeni ustanovitvi, je odplačala že dva milijona, ne da bi pri tem trpela njena likvidnost. — Angleži so znižali ceno surovega železa za 5 do 7 šilingov pri toni in je padla s tem pariteta za angleško surovo železo na evropskih kontinentalnih trgih na 385 franc. frankov. Ker je francoska cena še zmeraj 460 frankov, bodo morali tudi Francozi i. dr. misliti na znižanje in se bodo na prihodnji seji kartela posvetovali o tem.

TRŽNA POROČILA.

MEDNARODNE CENE PREMOGA.

V Angliji so naznanili pred kratkim zvišanje premogovnih cen za 2 do 2½ šilinga pri toni. V slučaju uresničitve bi sledili Angležem tudi kontinentalni premogovniki. So pa še negotovi, kaj bi zvišali, domače ali inozemske cene. Proti zvišanju domačih cen je nastopila na Poljskem in Nemškem s konsumenti vred tudi vlada. Rekli so, da ne kaže že itak obremenjenega domačega prebivalstva še bolj obremenjevati, dočim dobijo na dovoz premoga navezane dežele premog zelo poceni. Producenti oziroma sindikati pa pravijo, da je zvišanje eksportnih cen zelo težko, ker bi v tem slučaju del inozemskih odjemalcev takoj odpadel. Zlasti nemški sindikati so zelo previdni, ker ravno sedaj zopet eksport premoga forsirajo, zlasti še, ker domača konjunktura vendarle odjenjuje. In res se nemški eksport zopet dviga in je bil na primer v juliju za ca. pol milijarde ton večji kot v juniju. Na Poljskem so razmere podobne. Eksport premoga v prvih sedmih letošnjih mesecih je znašal še zmeraj 6.200.000 ton v primeri s 5.950.000 tonami v isti lanski dobi, čeprav so se lani od maja do julija kazale že prve posledice angleškega štrajka. Vsepoljska premogovna konvencija predlaga 15 odstotno zvišanje domačih cen in noče o kakšnem popustu nič slišati, dočim se, kakor rečeno, vlada protivi vsakemu zvišanju.

Pogajanja o ustanovitvi mednarodne premogovnotrgovske zveze se nadaljujejo. Kakor vemo, hočejo ustanoviti najprvo študijsko družbo. Nikakor pa nova organizacija ne bo še vplivala na letošnje jesenske cene.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. septembra t. l. ponudbe glede dobave 300.000 pol indigo papirja, 200 komadov pečatnega voska in 5000 kg kalcinirane sode; do 27. sep-

tembra t. l. pa glede dobave okroglega in ploščatega železa. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddeljenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. septembra t. l. ponudbe glede dobave 500 kg bencina in 1500 kg kotnega in okroglega železa; do 23. septembra t. l. pa glede dobave 1000 m tračnic. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 29. septembra t. l. ponudbe glede dobave raznega materiala (kovano železo, vijaki, krupon - usnje, lepenka, klingerit, azbest, petrikova mast itd.); do 2. oktobra t. l. glede dobave martinskega jekla; do 3. oktobra t. l. glede dobave električnega materiala; do 4. in 5. oktobra t. l. pa glede dobave raznega materiala (grede, deske, železna pločevina, vijaki, zankovice, nafta, smola, ovčja koža, katran, steklo, cink, pocinkana pločevina, cevi, azbest, azbest - katčuk, petrikova pasta, šamotna opeka, šamot v prahu). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 16. septembra t. l. pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede dobave govejega mesa za čas od 1. oktobra 1927 do 31. marca 1928. — Dne 27. septembra t. l. pri Kr. redarstvenem ravnateljstvu v Zagrebu glede dobave dežnih plaščev, samokresov, šlemov itd. za policijsko stražo. — Dne 29. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave laka, terpentina, mila itd. — Dne 29. septembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave raznih kemikalij; dne 30. septembra t. l. glede dobave hrastovega skretniškega materiala in hrastovih pragov ter glede dobave 20.000 m³ gramoza; dne 3. oktobra t. l. pa glede dobave šamotne opeke. Dne 30. septembra t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 380.000 kg ovsa. Dne 1. oktobra t. l. pri Direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 100 pelerin. — Dne 3. oktobra t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelnje za mornarico v Zemunu glede dobave 1300 m telegrafsko - telefonskega kabla. — Dne 3. oktobra t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave hrastovih pragov. Dne 3. oktobra t. l. pri Komandi druge armijske oblasti v Sarajevu glede dobave 1.500.000 kg krušne moke. — Dne 3. oktobra t. l. pri Policijski direkciji za Bosno in Hercegovino v Sarajevu glede dobave 650 kompletnih zimskih uniform za policijsko stražo; dne 4. oktobra t. l. pa glede dobave 650 parov usnjenih gamaš. — Dne 5. oktobra t. l. pri Komandi IV. armijske oblasti v Zagrebu glede dobave 225 vagonov pšenične krušne moke. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. Pri Direkciji državnih železnic, ekonomsko odeljenje v Ljubljani se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: Dne 1. oktobra t. l. glede dobave 350 kg rapid jekla, 550 kg orodnega jekla in raznega orodja (škarje za rezanje pločevine in železa, žlebate plošče in brusilni aparat); dne 4. oktobra t. l. glede dobave 8.100 kg bakrenih cevi. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddeljenju te direkcije.

Prodaja. Dne 4. oktobra t. l. se bo vršila pri Direkciji šum križevačke imovne občine v Bjelovaru ofertalna licitacija glede prodaje hrastovih debel. — Predmetni oglaš je v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava živil za vojaštvo. Komanda 51. pešadijskega polka v Somboru se zanimala za nakup v Ljubljani sledečih predmetov: 10.000 kg fižola, nadalje 2000 kg riža, 1000 kg raznih testenin, 2500 kg svinjske masti, 1000 kg govejega topljenega loja, 10.000 kg krompirja, 2000 kg črne čebule ter 100 kg paprike. — Interesenti naj pošljejo čimprej svoje ponudbe goriimenovani komandi.

Prava uteha za živčno bolne

Je moje ravno izdano delo! V njem se na podlagi dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, potanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangelij zdravja

pošljemo vsakemu, kdor se obrne na spodaj označeni naslov, popolnoma brezplačno.

Tisoče zahval

dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko trpi. — Kdor spada k

ogromni množici živčno bolnih,

kdor trpi radi raztresenosti, strahu, slabega spomina, nervoznega glavobola, pomanjkanja spanja, pokvarjenega želodca, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošni ali delni slabosti ter ostalih brezštevilnih pojavov,

si mora naročiti mojo tolažečo knjižico!

Kdor jo pazljivo bere, dobi pomirljivo prepričanje, da obstaja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišite še danes na naslov

Ernst PASTERNAK, Berlin, SO, Michaelkirchplatz 13, Abt. 773.

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA
sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posredništva! Zahtevajte cenik!

P. n. trgovcem društvom in organizacijam!

KOLEDARJE za leto 1928

izvršuje v vseh oblikah tiskarna „MERKUR“ v Ljubljani
Gregorčičeva ul. 23
Lastna knjigovoznica!
Naročila sprejema in izvršuje koledarje že . . . sedaj . . .

Vse vrste trgovskih knjig kot: ameriški Journal, časopisi, blagajniške knjige, vodilnice, računske, blagajne, mape kakor tudi vse vrste knjige svenke vam nudim s svojimi najboljšimi izdelki naj-
večje

A. JANEŽIČ, Ljubljana
Florjanska ulica št. 14

knjigovoznica, industrija železnih zvezkov in trgovskih knjig.

Na voliko!

Na malo!

Telefon 2578

TOVARNA KISA

Ustanovljena l. 1886

Jernej Jelenič, Ljubljana
stara pot 1 (poleg Leonišča)

priloga svoj priznane dobri „Majarončkov“ špirtov in ter prvovrsten kis za vlaganje solivja.

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg.-ind. d. d. - Simon Gregorčičeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce, obrtnike, industrije in urade. . . Lastna knjigovoznica